

Analýza tvorby zisku z realizácie:

Zo schémy štruktúry HV je zrejmé, že hlavným zdrojom vytvoreného zisku je HV z bežnej činnosti, a v rámci neho prevádzkový hospodársky výsledok. V štruktúre prevádzkových výnosov zohrávajú hlavnú úlohu tržby za predaj vlastných výrobkov a služieb. Preto našu ďalšiu analýzu zameriame na posudzovanie rozdielu medzi spomínanými tržbami a k nim prislúchajúcich nákladov, to znamená zameriame sa na analýzu **zisku z realizácie**, ktorý predstavuje hlavnú produkčnú silu firmy.

Výšku zisku z realizácie vymedzujú tieto faktory:

- Objem realizácie
- Sortiment
- Jednotková predajná cena
- Jednotkové náklady (kalkulácia)

Zadanie:

Celá produkcia analyzovanej akciovej spoločnosti je umiestnená na domáci trh v relatívne úzkom sortimente, ktorý tvorí 5 komodít. O výsledkoch realizácie v rokoch 2000 a 2001 máme nasledujúce informácie:

výrobok	objem realizácie (t)		predajná cena za tonu		kalkulácia na tonu	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001
hladká múka	14217	15050	5000	5100	4420	4500
polohrubá múka	12760	15200	6000	6400	5350	5750
hrubá múka	11700	13350	5600	5800	5000	5230
krupica	4000	4650	8200	9000	7650	8400
kármne zmesi	18220	16200	1500	1800	920	1190

Úloha:

Analyzujte zisk s realizácie výrobkov firmy použitím tradičnej metódy tvorby zisku z realizácie.

Tradičný prístup k analýze tvorby zisku z realizácie uvažuje s úplnou kalkuláciou bez jej vnútornej štruktúry v zmysle fixnosti a variability nákladov. Predpokladá teda, že náklady, tržby a zisk sa v závislosti od zmeny objemu realizácie menia rovnakým tempom. Jej základom je model zisku (Z) ako rozdielu tržieb (T) a celkových nákladov (N).

Riešenie:

1. Vyčíslenie tržieb (T), nákladov (N), a zisku (Z), v základnom (2000) a bežnom období (2001) a ich zmien.

$$T_{2000} = \sum R_{2000} \times PC_{2000} = 14217 \times 5000 + 12760 \times 6000 + 11700 \times 5600 + 4000 \times 8200 + 18220 \times 1500 = 273\,295\,000$$

$$T_{2001} = \sum R_{2001} \times PC_{2001} = 15050 \times 5100 + 15200 \times 6400 + 13350 \times 5800 + 4650 \times 9000 + 16200 \times 1800 = 322\,475\,000$$

$$N_{2000} = \sum R_{2000} \times K_{2000} = 14217 \times 4420 + 12760 \times 5350 + 11700 \times 5000 + 4000 \times 7650 + 18220 \times 920 = 236\,967\,540$$

$$N_{2001} = \sum R_{2001} \times K_{2001} = 15050 \times 4500 + 15200 \times 5750 + 13350 \times 5230 + 4650 \times 8400 + 16200 \times 1190 = 283\,283\,500$$

$$Z_{2000} = T_{2000} - N_{2000} = 273\,295\,000 - 236\,967\,540 = 36\,327\,460$$

$$Z_{2001} = T_{2001} - N_{2001} = 322\,475\,000 - 283\,283\,500 = 39\,191\,500$$

$$\delta Z = Z(2001) - Z(2000) = \mathbf{2\,864\,040}$$

2. Zistenie vplyvu zmeny objemu realizácie na zisk z realizácie

a.) výpočet indexu realizácie podľa vzťahu

$$I_R = \sum R_{2001} \times PC_{2000} / \sum R_{2000} \times PC_{2000} = 303\,640\,000 / 273\,295\,000 = \mathbf{1,111}$$

$$\text{Kde: } \sum R_{2001} \times PC_{2000} = 15050 \times 5000 + 15200 \times 6000 + 13350 \times 5600 + 4650 \times 8200 + 16200 \times 1500 = 303\,640\,000$$

b) prenasobenie zisku základného obdobia indexom realizácie, čím získame takzvaný prepočítaný zisk (Z_{PR}) – udáva, aký zisk by sme mohli dosiahnuť v dôsledku zmeny objemu realizovaných výrobkov pri nezmenených ostatných skutočnostiach.

$$Z_{PR} = Z_{2000} \times I_R = 36\,327\,460 \times 1,111 = 40\,359\,808$$

c) vyčíslenie vplyvu zmeny objemu realizácie na zisk z realizácie (δZ_R) porovnaním prepočítaného zisku a zisku základného obdobia

$$\delta Z_R = Z_{PR} - Z_{2000} = 40\,359\,808 - 36\,327\,460 = + \mathbf{4\,032\,348}$$

3. Zistenie vplyvu zmeny predajnej ceny na zisk z realizácie (δZ_{PC}) porovnaním skutočne realizovaného objemu výrobkov oceneného základnými a bežnými predajnými cenami

$$\delta Z_{PC} = \sum R_{2001} \times PC_{2001} - \sum R_{2001} \times PC_{2000} = 322\,475\,000 - 303\,640\,000 = + \mathbf{18\,835\,000}$$

4. Zistenie vplyvu zmeny jednotkových nákladov (kalkulácie) na zisk z realizácie (δZ_K) porovnaním nákladov základného obdobia a nákladov bežného obdobia na skutočný objem realizácie.

$$\delta Z_K = \sum R_{2001} \times K_{2001} - \sum R_{2001} \times K_{2000} = 283\,283\,500 - 265\,067\,500 = 18\,216\,000$$

zvýšenie nákladov spôsobuje pokles zisku, a preto je vplyv kalkulácie na zisk z realizácie záporný vo výške – $\mathbf{18\,216\,000}$

5. Zistenie vplyvu zmeny sortimentu t.j. štruktúry realizovaného objemu na zisk z realizácie (δZ_S) môžeme uskutočniť jednoducho odpočítaním súčtu predchádzajúcich vplyvov od celkovej zmeny zisku z realizácie.

$$\delta Z_S = \delta Z - (\delta Z_R + \delta Z_{PC} + \delta Z_K) = 2\,864\,040 - (+4\,032\,348 + 18\,835\,000 - 18\,216\,000) = -1\,787\,308$$

Hodnotenie:

	2000	2001	Zmena (vplyv)
Zisk	36 327 460	39 191 500	+ 2 864 040
δZ_R	36 327 460	40 359 808	+ 4 032 348
δZ_{PC}	303 640 000	322 475 000	+ 18 835 000
δZ_K	265 067 500	283 283 500	- 18 216 000
δZ_S	saldo		- 1 787 308

Zisk z realizácie v našej analyzovanej firme vzrástol v roku 2001 o 2 864 040,- Sk oproti predchádzajúcemu roku, čo možno hodnotiť pozitívne. Základným zdrojom priaznivého vývoja zisku bolo zvýšenie objemu realizácie (+ 4 032 348). Zvýšenie objemu realizácie však prebehlo z ekonomického hľadiska v nesprávnej sortimentovej skladbe – v prospech menej ziskových výrobkov, keďže vplyv sortimentu je negatívny (- 1 787 308). Zaujímavá je situácia v oblasti cien a nákladov. Tieto dva faktory v absolútnej výške vykázali najvyšší vplyv na vývoj zisku z realizácie, avšak vplyvy ich zmien sa navzájom kompenzovali: $\delta Z_{PC} = + 18\,835\,000$, $\delta Z_K = - 18\,216\,000$. Ide o typický prejav neustáleného a inflačného ekonomického prostredia, v ktorom firma pôsobí, a ktoré spôsobuje rast cien vstupov, ale aj rast predajných cien. Kladne možno hodnotiť, že firme sa podarilo dosiahnuť vyššiu dynamiku predajných cien jej produktov, ako bola dynamika rastu cien vstupov. Pri značnom zvýšení objemu realizácie je súčasný úspech v raste cien výsledkom neuspokojeného dopytu na trhu a nedostatočnej konkurencie v odvetví.